

י"ג סיון תשע"ב 03 יוני 2012	חוזר גמלאות מס: 8/12 חוזר כספים מס: 2175 חוזר גביה מס: 1383

שם החוזר : הטלת עיקולים והסרתם בגין חוב גמלה

מטרת החוזר : החוזר קובע את הכללים להטלת והסרת עיקולים בגין חוב גמלה ומסדיר את תהליך העבודה של הטיפול בעיקולים בחלוקה לעובדי הגמלאות, הכספים, הגביה והלשכה המשפטית.
החוזר מתבסס על הניסיון שנצבר בגביית חוב גמלאות והטלת העיקולים שביצענו עד היום, ולאחר שהושלם הפיתוח הממוחשב של רוב התהליך.

פתח דבר

בחדש יוני 2012 יוטלו עיקולים על חייבים שחובותיהם עולים על 35,000 ₪.
אוכלוסיות חלשות כפי שיוגדרו להלן יוחרגו מצעדי גביה אלו.
חוזר זה דן בהטלת עיקולים על סוגי נכסים שונים, למרות שבשלב זה אנו מטילים עיקולים רק על נכסים פיננסיים: חשבונות בנק, קופ"ג וקרנות השתלמות.
הוראות חוזר זה מחליפות ומשלימות למעשה את ההנחיות שניתנו למנהלי הסניפים במכתב מסמנכ"ל גמלאות מיום 30.05.2010

עודכן אחרון : 03.06.2012

בברכה,

היועץ המשפטי	חשב המוסד	סמנכ"ל גמלאות
עמוס א. רוזצ'וביג היועץ משפטי	איתן קשמון חשב המוסד	אילנה שרייבמן סמנכ"ל גמלאות

העתק : מר יגאל בראזני - סמנכ"ל הביטוח והגביה

הגדרות

הודעת חוב - הודעה הנשלחת לחייב ממערכת חוב, בה מפורטים סכומי חובות הגמלה וכן הסיבה ליצירת החוב בכל גמלה.

תזכורת ואזהרה לפני עיקול - לאחר משלוח הודעת החוב הראשונה, ובמידה והחייב לא פרע את החוב או לא הגיע להסדר תשלומים, תישלח לחייב תזכורת עם אזהרה לפני עיקול, בהודעה זו יובהר לחייב כי אם לא יסדיר את חובו ינקטו נגדו צעדים לגביית החוב לרבות הטלת עיקולים (ההודעה מודפסת על מעטפת נייר אדומה).

עיקול - "הקפאת" מצבו המשפטי של נכס/ רכוש השייך לחייב לצורך הבטחת תשלום החוב.

סוגי נכסים עליהם ניתן להטיל עיקולים:

- **נכסים פיננסיים** - כספים, תכניות חסכון, ניירות ערך וכדומה - העיקול מתבצע באמצעות הודעה לבנקים או לגורמים אחרים המחזיקים את כספו של החייב.
- **צד ג'** - גורם שלישי המחזיק בנכס השייך לחייב. ניתן לעקל כספים המגיעים לחייב מצד שלישי, (משכורת, חוב עסקי וכדומה) על ידי מסירת הודעה לצד השלישי הנדרש להעביר את הכספים לגורם שהטיל את העיקול.

צו עיקול - הודעה הנשלחת לגורם המחזיק את הנכס ע"י "ממונה על הגביה" (לעניין חובות גמלה, הגורם המוסמך הוא סמנכ"ל גמלאות).

יודגש - העיקול איננו "עונשו" של מי שלא שילם את חובו ויש לעשות בו שימוש אך ורק כאשר יש בו כדי להביא לתשלום החוב.

בצו העיקול רשום **גובה החוב כולל הצמדה** בגינו מוטל העיקול. צו העיקול מחייב את הגורם המחזיק בנכס להשיב על צו העיקול. במידה ויש בידיו נכסים עליו להודיע על כך ולהעביר את הנכס לגורם שהטיל את העיקול (ביטוח לאומי). במידה ויש בידיו נכסים אך הוא לא מעבירם, עליו להסביר את העילה לכך.

דוגמאות לתשובות אפשריות:

- **אין חשבון** - לחייב אין חשבון.
- **אין כספים** - לחייב יש חשבון אך אין לו כספים בחשבון.
- **"יש נכסים שאינם ניתנים לעיקול"** - לדוגמה בחשבון הבנק יש רק גמלאות ששולמו על ידי המוסד לביטוח לאומי, וכידוע הגמלה אינה ניתנת לעיקול.
- **יש כספים** - לחייב יש כספים - לדוגמה:
 - פק"מ - 2,500 ₪.
 - ניירות ערך - 10,000 ₪.
 - קופ"ג - 5,000 ₪ תאריך פירעון 01.01.2020.

עיקול ש"תפס נכס" – כאשר מתקבלת תשובה מהגורם עליו הוטל העיקול כי קיימים נכסים. לדוגמה הוטל עיקול על הבנק והבנק החזיר תשובה כי יש כספים בחשבון – המשמעות היא שהעיקול "תפס" את הכספים והבנק מחויב להעביר את הכספים אלינו. ניתן לראות במערכת חוב, במסך 400 כי העיקול "תפס נכס" – דוגמה בנספח בסוף החוזר.

"נכס פיננסי נזיל" – הכוונה היא לכספים שניתן לקבלם מיידית כגון: יתרה בחשבון העו"ש, פ"י במקרים אלו כאשר מוטל העיקול הבנק מחויב להעביר מיידית את הכספים.

"נכס פיננסי שאינו נזיל" – הכוונה היא לכספים שאינם נזילים כגון: תוכנית חיסכון, קופ"ג, ניירות ערך - במקרים אלו כאשר מוטל העיקול הנכס "מוקפא" והחייב לא יכול לפדות אותו, אך הבנק לא שובר את התוכנית בכדי לא לפגוע פגיעה בלתי מידתית בחייב. במקרה זה אנו ממתנים עד למועד הפירעון של הכספים ואז שולחים צו מימוש (למעט מקרים חריגים בהם המימוש יעשה באופן ידני).

צו מימוש – כאשר הבנק מחזיר תשובה כי קיים "נכס שאינו נזיל" מערכת חוב ממתינה למועד הפירעון של הנכס וחדש לפני מועד הפירעון שולחת צו מימוש לנכס. לדוגמה: התקבלה תשובה מהבנק שיש פיקדון סגור שצריך להשתחרר ב 01/2014, בתאריך 12/2013 מערכת חוב תשלח צו מימוש לקופ"ג.

תוקף העיקול – העיקול תקף ל 90 יום. לדוגמה הוטל עיקול על חשבון בנק, כל הכספים שיש בחשבון הבנק בעת הטלת העיקול, וכל הכספים שיכנסו לחשבון במהלך 90 הימים, יעוקלו (הסבר על תהליך חידוש העיקולים ניתן לראות בעמוד 7 סעיף ה').

קצב קיזוז מספק – גובה קיזוז החוב מהגמלה השוטפת המאפשר לגבות את החוב בפרק זמן סביר (מספר הקיזוזים הנדרש משתנה בהתאם לגובה החוב).

i. הגדרות וכללים להטלת והסרת עיקולים:

- א. כללים להטלת עיקולים.
- ב. הנכסים עליהם מוטלים העיקולים.
- ג. אוכלוסיות עליהן לא יוטלו עיקולים.
- ד. כללים לביטול עיקולים.
- ה. כללים להטלת עיקול חוזר.
- ו. פירוט תהליך העבודה
- ז. פירוט של תרשים הזרימה

א. כללים להטלת עיקולים – העיקולים יוטלו במקרים הבאים:

1. יתרת החוב של החייב כולל הצמדה היא מעל 35,000 ש.
2. לחייב נשלחה הודעת חוב + תזכורת ואזהרה לפני עיקול, הודעות החוב והתזכורות נשלחות לחייב בדואר רגיל.
3. חלפו 45 ימים ממשלוח התזכורת.

ב. נכסים פיננסיים עליהם מוטלים העיקולים :

1. כל חשבונות הבנק הידועים למוסד לביטוח לאומי.
 2. קופ"ג וקרנות השתלמות הנמצאות בקשר עם המוסד לביטוח לאומי. ישנם כ- 30 גופים פיננסיים (קרנות השתלמות וקופ"ג) הנמצאים בהסדר עם המוסד לביטוח לאומי, ברגע שמוטל עיקול על החייב נשלח צו עיקול לכל 30 הגופים הפיננסיים בניסיון לאתר נכסים.
 3. כלל חשבונות הבנק הקיימים לחייב בבנק הדואר, בנק הפועלים, בנק יהב ובנק טפחות. העיקול ישלח למרכזי הבנקים והוא יחול על כל חשבונות הבנק הקיימים לחייב.
- בניגוד לסעיף 1 בו אנו מטילים עיקול רק על חשבון ספציפי (לפי מספר ח"ן) כאן מפנים את העיקול למרכזי הבנקים שיחול על הנכסים המפוזרים בכל הסניפים.

ג. אוכלוסיות עליהן לא יוטלו עיקולים:

1. מקבלי קצבאות קיום (הבטחת הכנסה, השלמת הכנסה, מזונות).
2. מקבלי קצבת סיעוד.
3. ניצולי שואה – המוגדרים כמקבלי קצבת "נכה רדיפות הנאצים" (עפ"י המידע הקיים בגמלאות כללי).
4. מקבלי קצבת איבה.
5. מקבלי קצבת נכות כללית.

6. כאשר החוב מתקזז בקצב קיזוז מספק.
7. **חוב הנמצא בדיון משפטי** – כאשר נושא גביית החוב נמצא בדיון משפטי פקיד התביעות ימנע את משלוח המכתב עד לבירור תוצאות הדיון. אולם, אם הוטל עיקול ולאחר מכן פנה החייב לבית הדין אין לבטל את העיקול למרות שמתנהל דיון משפטי בתיק. יש להעביר את המידע בדבר הטלת העיקול אל הלשכה המשפטית המטפלת.
8. **פניה של החייב לבחינת ביטול החוב** – כאשר נושא גביית החוב נמצא בתהליך של דיון ביטול החוב מערכת חוב תמנע אוטומטית את הטלת העיקול, אולם אם הפניה לביטול החוב נשלחה לאחר הטלת העיקול אין לבטל את העיקול.
- ד. כללים לביטול עיקולים:**
1. ביטול עיקול אוטומטי ע"י מערכת חוב.
 2. ביטול עיקול יזום ע"י מנהל הסניף.
- 1. ביטול עיקול אוטומטי ע"י מערכת חוב:**
- התהליך האוטומטי של ביטול העיקולים מתבצע בתדירות יומית במהלך מנה שרצה בלילה. הקריטריונים לביטול אוטומטי הם:
- i. החוב נפרע במלואו – יתרת החוב 0 ₪.
 - ii. הבהרה: כאשר קיים הסדר תשלומים העיקול לא יבטל אוטומטית, אלא מנהל הסניף יבטל אותו באופן ידני עפ"י המפורט בסעיף 2.
 - iii. מתקבל מידע שהחייב שייך לקטגוריה של "אוכלוסיה חלשה".
- 2. ביטול עיקול יזום ע"י מנהל הסניף:**
- i. התקבל פס"ד המורה על ביטול העיקול.
 - ii. הוצא לחייב צו לכינוס נכסים/החייב הוכרז כפושט רגל.
 - iii. הוועדה לביטול חובות קבעה את קצב הקיזוז והסדר התשלומים.
 - iv. **העיקול תפס נכס והחייב הגיע וביצע הסדר תשלומים** – במקרה זה יש להמתין עד לקבלת התשלום הראשון ורק לאחר מכן יש לבטל את העיקול. כמו כן, יש לנסות להגדיל את התשלום הראשון.
 - v. **ביטול עיקול ידני כאשר העיקול הקיים לא תפס נכסים** – כאשר העיקול לא תפס נכס, ניתן להיות יותר ליברליים ולבטל את העיקולים לאחר שהחייב ביצע הסדר תשלומים גם לפני פירעון החוב, כמפורט להלן:
 - i. **כרטיס אשראי** – עם ביצוע הסדר התשלומים ניתן לבטל את העיקול.
 - ii. **צ'קים** – עם ביצוע הסדר התשלומים ניתן לבטל את העיקול.
 - iii. **שוכרים** – עם ביצוע הסדר התשלומים ניתן לבטל את העיקול (הנחיות על

אופן ביצוע הסדר תשלומים יינתן ע"י מנהל הכספים, ובמקביל לביטול העיקול יש להזין מניעת עיקול במסך 401 ולציין כי החייב ביצע הסדר תשלומים באמצעות בשוברים.

iv. הגדלת קיזוז לקצב קיזוז מספק – כאשר הוגדל הקיזוז מקצבה לכדי קצב קיזוז מספק, ניתן להתייחס לזה כהסדר תשלומים ולבטל את העיקול ובמקביל לביטול העיקול יש להזין מניעת עיקול במסך 401 ולציין כי החייב ביצע הסדר תשלומים באמצעות קיזוז.

3. דגשים לביטול עיקולים:

- i. הסמכות לביטול העיקול נתונה רק למנהל הסניף.
- ii. בכל מקרה של ביטול עיקול ידני יש למלא את הטופס הנמצא בנספח ולצרף אותו לתיק.
- iii. ביטולי העיקולים יועברו לבקרה מדגמית ע"י הענפים.

ה. כללים להטלת עיקול חוזר:

1. **כאשר החייב לא עמד בהסדר התשלומים** – לאחר חזרה של 3 תשלומים ברצף, או 5 תשלומים שלא ברצף מבוטל הסדר התשלומים ומוטל עיקול מחדש.
2. **כאשר מסתיים פרק הזמן בו הוגדר החוב "מניעת העיקול"** – העיקול מתחדש באופן אוטומטי.
3. **העיקול יוטל שוב לאחר 90 יום** – במקרים בהם צד ג' החזיר תשובה כי יש לחייב חשבון ללא כספים.
4. **העיקול יוטל שוב לאחר שנה** – במקרים בהם צד ג' החזיר תשובה כי אין לחייב חשבון.

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות

הלשכה המשפטית

מינהל הכספים
